

**Procés participatiu per a l'elaboració del Pla Estratègic
de la Ramaderia Extensiva de Catalunya 2021 - 2030**

Sessió territorial 3 – Alt Pirineu i Aran (I)

RESUM DE LES APORTACIONS

Bellver de Cerdanya, 29 d'octubre de 2021

**Pla Estratègic
per la ramaderia
extensiva
a Catalunya
2021-2030**

Índex

1. INTRODUCCIÓ	4
2. DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ	5
3. ASSISTENTS	6
4. TERRITORIALITZEM EL DIAGNÒSTIC	6
5.1. SOBRE LA FALTA DE RELLEU GENERACIONAL	6
5.2. SOBRE EL CONFLICTE AMB LA FAUNA SALVATGE	6
5.3. SOBRE L'ESTRICTA NORMATIVA HIGIÈNICO-SANITÀRIA	7
5.4. SOBRE LA DIFICULTAT D'ACCÉS ALS RECURSOS	7
5.5. ALTRES	7
6. PROPOSTES PER EIXOS	8
7.1. EIX 1. PRODUCCIÓ RAMADERA SOSTENIBLE	8
7.2. EIX 2. CADENA DE VALOR	9
7.3. EIX 3. GESTIÓ DEL TERRITORI	10
7.4. EIX T1. PARTICIPACIÓ I GOVERNANÇA	10
7.5. EIX T2. VALORITZACIÓ, COMUNICACIÓ I PROMOCIÓ	11

1. Introducció

El Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural ha promogut la redacció d'un document de treball anomenat "**Bases per al desenvolupament d'un Pla Estratègic de la Ramaderia Extensiva a Catalunya 2021-2030**".

El document recull un primer **esborrany** tècnic de per on pot anar el futur Pla Estratègic i un **diagnòstic preliminar** sobre la situació de la ramaderia extensiva a Catalunya. També incorpora els criteris de **disseny d'un ampli procés de participació** i algunes **accions** que dins d'un programa pilot ja es podrien posar en marxa durant el 2021.

Al llarg del 2021, concretament passat l'estiu, s'ha **impulsat un procés participatiu per contrastar el document i millorar-lo** en tots aquells aspectes que se'ls hagi pogut passar per alt a l'equip redactor.

El procés participatiu es va iniciar el 20 de setembre amb una sessió informativa (es pot visualitzar la gravació de la sessió al següent enllaç: <https://participa.gencat.cat/processes/PEREC/f/3273/>).

Aquest informe recull resum les aportacions fetes durant la tercera sessió territorial, en aquest cas, una de les dues corresponents a l'Alt Pirineu i Aran i que es va celebrar a Bellver de Cerdanya. Els resultats d'aquesta sessió es complementaran amb les aportacions rebudes a través d'un qüestionari on line, la sessió de diagnòstic i la resta de les sessions territorials.

2. Desenvolupament de la sessió

Aquesta sessió de treball va tenir lloc el dia **29 d'octubre de 2021, de 19 a 21.30 hores**, a Bellver de Cerdanya, al centre cívic escoles velles.

Els objectius d'aquesta sessió eren, bàsicament, els següents:

- Contrastar i completar el diagnòstic en clau territorial.
- Prioritzar les problemàtiques.
- Proposar possibles mesures .

Per assolir aquests objectius, es va seguir aquest **ordre del dia**:

19.00 - Presentació i benvinguda.

I PART

19.10 - Debat: "Territorialitzem el diagnòstic" - Plenari

20.10 - Priorització dels problemes.

II PART

20.20 - Propostes per eixos – En grups

20.40 - Debat plenari sobre les possibles mesures i per explorar el grau d'acord

21.25 - Properes passes – Nominació de les persones enllaç.

21.25 - Cloenda.

3. Assistents

Van assistir un total de **32 persones**, 25 del sector ramader, 4 de l'Administració i 3 de l'organització.

Núria Fontanet, coordinadora del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural a l'Alt Pirineu i Aran, va donar la benvinguda. Per part de l'organització, va acompanyar la sessió **María Diaz de Quijano**, de l'Escola de Pastors de Catalunya. La conducció de la sessió la van realitzar **Xavier Carbonell i Mar Fàbregas** (de l'equip d'Arc Mediació Ambiental).

4. Territorialitzem el diagnòstic

Es va lliurar a totes les persones assistents un document amb una síntesi del diagnòstic de la ramaderia extensiva a Catalunya, com a punt de partida pel debat. Aquesta síntesi s'adjunta com **annex 1**. Es va fer la següent pregunta:

Quins problemes són determinants per tirar endavant l'activitat de ramaderia extensiva a l'Alt Pirineu i Aran?

Durant el debat sobre el diagnòstic, es van fer les següents aportacions:

5.1. Sobre la falta de relleu generacional

- El relleu generacional és complicat, especialment quan és fora de l'àmbit familiar i la persona que vol incorporar-se no ve de tradició ramadera.
- Una de les raons de la falta de relleu generacional és econòmica, les rendibilitats són baixes i per això resulta difícil captar gent jove.

5.2. Sobre el conflicte amb la fauna salvatge

- Problema sanitari amb la fauna salvatge. Es parla de riscos de zoonosi. Per una altra banda, també es percep que el seguiment i control són insuficients, especialment si es compara amb els controls que ha de passar la ramaderia extensiva.

- Danys directes de la fauna salvatge sobre els cultius i sobre els ramats.
- Competència per l'aliment amb la fauna salvatge de la Reserva Nacional de caça. Es parla d'uns prats sembrats que van ser aprofitats sobretot per cérvols.

5.3. Sobre l'estricta normativa higiènic-sanitària

- Massa normativa i control sobre l'activitat que comporta una càrrega administrativa molt elevada que no sempre es pot assolir (per manca de temps) i que obliga, en moltes ocasions a haver de contractar serveis de gestoria.
- La normativa genèrica sembla més adaptada a altres zones d'Europa (països nòrdics) i és difícil adaptar-la a la realitat territorial. Exigeix molta feina administrativa que contrasta amb el fet que és una activitat que no hauria de tenir tantes complicacions. Encara que és un tema que es defensa, la percepció és que no s'escolten les reivindicacions de les zones de muntanya.
- Per una altra banda, si es fa una comparativa amb altres països (França), es comprova que hi ha diferències en la tipologia d'ajuts, p.ex.

5.4. Sobre la dificultat d'accés als recursos

- Competència amb altres usos (especialment amb el turisme) en l'accés a la terra, dificultant l'ampliació de les explotacions i les noves incorporacions.

5.5. Altres

- Convivència amb el turisme. El volum de turisme és molt elevat, cada vegada més, i en moltes ocasions hi ha interferències amb l'activitat ramadera (tanques que es deixen obertes, animals de companyia, trànsit de vehicles,...). Majorment els problemes de convivència amb el turisme es donen per un tema d'actitud i comportament poc empàtic amb el sector.
- Falta de reconeixement de la ramaderia extensiva com a sector estratègic que afavoreix l'equilibri territorial així com dels valors que aporta.
- S'hauria de diferenciar, territorialment, el producte de la ramaderia extensiva (en funció de la tipologia de la pastura i les necessitats de complementarietat de l'alimentació).

6. Propostes per eixos

María Diaz de Quijano, de l'Associació Rurbans-Escola de Pastors de Catalunya, va presentar l'estructura i continguts dels eixos proposats i es va adjuntar un document de treball, amb els objectius específics de cadascun dels eixos (annex 2).

Posteriorment, es va deixar una estona per a que, en petits grups, desenvolupessin propostes concretes d'actuacions o mesures a encaixar dins dels diferents eixos. A continuació apareixen les propostes generades en petits grups i en plenari.

7.1. Eix 1. Producció ramadera sostenible

1. Impuls a mesures concretes per compensar els danys de la fauna salvatge sobre la propietat privada.

En el cas de danys de la fauna salvatge sobre la propietat privada seria necessari impulsar mesures per compensar els danys de la fauna salvatge, no només els directes, també els indirectes.

2. Reforç del servei de mentoratge per a que pugui cobrir tots els territoris amb ramaderia extensiva o creació d'un servei específic, que s'encarregui del tutelatge/acompanyament de les noves incorporacions.

Es demana que hi hagi un cert mentoratge de les noves incorporacions, creant un servei per assegurar que les noves incorporacions puguin tirar endavant. A més d'assessorament, aquest servei podria intervenir en gestionar els conflictes territorials o veïnals. Seria un servei d'acompanyament que garanteixi que la persona que comença té un assessorament per si té algun problema (d'accés a la terra, de gestió diària, de veïnatge, informatiu,...). Tenint en compte que el Departament ja contempla una figura similar, de mentoratge, es planteja que es podria reforçar aquesta figura.

3. Dotació de serveis bàsics al món rural

Dotació de serveis bàsics (internet, camins, regs, caixers,...) necessaris al món rural.

4. Control de les malalties de la fauna salvatge.

Reduir els danys de la fauna salvatge derivats de la transmissió de malalties.

5. Establiment d'ajuts específiques per les problemàtiques i necessitats reals del sector de la ramaderia extensiva.

Ajuts específiques per les problemàtiques reals del sector (ex. ICM adaptada a la realitat de les zones de muntanya, criteris dels ajuts per tanques de conreus, possibilitat d'accedir als plans de millora ramaders grans que volen continuar amb l'explotació) Es fa una reflexió sobre el fet que ara mateix, l'ICM està afavorint altres tipologies d'explotació ramadera que no son en extensiu.

6. Dotació d'eines de defensa per a la coexistència amb grans carnívors.

Es tractaria de dotar al sector de les eines per a la coexistència amb grans carnívors (gossos de protecció, p.ex.), prioritzar-les i donar suport real. Es considera que no pot recaure tota la responsabilitat sobre els ramaders. Encara que en aquest territori el problema encara no és important, potencialment si que ho pot ser, per tant s'hauria de disposar de mesures per poder defensar-se.

7.2. Eix 2. Cadena de valor

7. Creació d'eines de suport de l'administració, més enllà dels ajuts

Es consideren molt adients les mesures incloses dins del punt 2.5. del document lliurat (2.5. Suport de les administracions a través de diferents eines).

7.3. Eix 3. Gestió del territori

8. Impuls a polítiques de protecció de la ramaderia extensiva davant d'altres activitats

Protecció davant d'altres activitats, perquè contribuïm a la sobirania alimentària, a l'equilibri territorial i altres beneficis a la Sociedad. Es necessita suport de les administracions davant altres sectors (oci, turisme, segones residències,...). Actualment hi ha un elevat risc de desaparició per la pressió social, sent que la ramaderia extensiva és gestora del territori i del paisatge. P.ex. es demana que hi hagi una protecció dels gossos de treball (els que s'utilitzen per protegir el ramat i per conduir-lo). Aquesta acció aniria més enllà de la sensibilització i la pedagogia, sinó que hauria de tenir reflex en la normativa (municipal i d'altres nivells), que faci veure que aquest sector és prioritari.

9. Reforç del control i vigilància de les activitats que estan dificultat la convivència amb la ramaderia extensiva.

Acompanyament d'aquesta protecció amb control i vigilància. Les polítiques de protecció han d'anar acompanyades de control i vigilància pel seu compliment, així com possibilitat que hi hagi sancions.

10. Ordenances municipals que protegeixin l'activitat

Ordenances municipals que protegeixin l'activitat. Es refereixen al tema dels gossos de treball i de la normativa urbanística entre altres.

7.4. Eix T1. Participació i governança

11. Creació d'una figura administrativa, que ajudi a les gestions administratives i tecnològiques

Una altra figura que ajudi a les gestions administratives i tecnològiques. Les exigències de l'Administració son cada vegada més elevades i arriben a

suposar despeses inassolibles. Per una altra banda, caldria també un acompanyament tecnològic al sector, per tal que estigui preparat per utilitzar les eines que es demanen (aplicacions mòbils i d'ordinadors).

12. Mesures orientades a augmentar la representació del sector en la presa de decisions.

Mesures orientades a l'objectiu T1.2., encara que hi hagi organismes sectorials, no s'acaba de veure que s'intervinguin en la presa de decisions. Això pot influir molt en que siguin més efectives altres accions.

13. Finestra única administrativa

Unificació dels tràmits (comercialitzador-productor, productor ecològic,...). En el cas dels petits productors és especialment problemàtic, ja que s'han de duplicar els tràmits en dos departaments diferents.

7.5. Eix T2. Valorització, comunicació i promoció

14. Accions educatives i de sensibilització (a les escoles, als mitjans de comunicació...) orientades a fer pedagogia a la Societat per aconseguir un compromís envers el sector.

Pedagogia a la societat (escoles, mitjans de comunicació...) per a que hi hagi un compromís amb el sector.

15. Millora de la transparència en la promoció dels productes de proximitat i km 0.

Es considera que ha d'haver-hi una major transparència, començant per les definicions de km 0 i de producte de proximitat, per tal que no confonguin al consumidor i finalment perjudiqui al sector.

16. Revisió dels criteris associats a la definició de diferents marques.

Revisió criteris associats a la definició de les diferents marques. Molt relacionada amb la de la transparència, ja que hi ha moltes marques, molts segells semblants però que no ho són i finalment, s'està enganyant al consumidor.

17. Accions de conscienciació i comunicació sobre els valors del producte local de la ramaderia extensiva.

Donar a conèixer el producte de la ramaderia extensiva i els valors que comporta (a nivell de paisatge, d'equilibri territorial...)

18. Accions de millora de la imatge i els missatges respecte a l'activitat de la ramaderia extensiva.

Regulació de les fake news i millora de la imatge i els missatges respecte a l'activitat. Actualment, està començant a ser dominant un missatge fals sobre la ramaderia, que s'identifica amb maltractament animal.

29 d'octubre de 2021